

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту закону України
«Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними
інвестиціями»

I. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

На відміну від будь-якої з країн ЄС, в Україні відсутні жодні державні програми стимулювання нових інвестицій.

Внаслідок цього (у тому числі) сальдо прямих інвестицій за 2019 рік склало мінус 1,7 млрд. дол. США. Це свідчить про збереження тенденції виведення українських капіталів за кордон та стагнацію інвестиційної діяльності в Україні.

Так, за даними платіжного балансу України за 2019 рік (IMF source):

1) в Україну було вкладено іноземних прямих інвестицій лише на суму 75 млн. доларів США, однак, після лібералізації валютного законодавства, запровадженого НБУ, витік прямих інвестицій з України до інших країн склав 1 млрд. 786 млн. доларів США (отже, майже в 186 разів більше);

2) у портфельні інвестиції (переважно в обладнання з ОВДП) було вкладено 429 млн. дол. США, однак, Україна виплатила нерезидентам 4 млрд. 162 млн. дол. США (отже, майже в 10 разів більше). Головним позичальником став Уряд, який виплатив іноземцям 3,4 млрд. доларів США, але це окрема історія.

Однак, головним показником «інвестиційної хвороби» України став показник сукупного річного доходу від операцій з інвестиційними активами, який в 2019 році склав мінус 6 млрд. доларів США. Простими словами, економіка України збідніла на 6 млрд. доларів США (біля 146 млрд. гривень або на 3.800 гривень у розрахунку на кожного жителя України, незалежно від віку).

Виправлення такої ситуації досягається одночасно двома шляхами: зміною правил монетарної та облікової політики НБУ, а також прийняттям законів, які заохочують вкладення нових інвестицій в Україну. Цей законопроект присвячений лише останньому питанню.

Під час розробки законопроекту був проаналізований досвід інших країн, які раніше мали централізовану планову економіку або в яких уряди були прихильниками планової економіки, зокрема досвід Словенії, Польщі, Чехії та Фінляндії. У результаті оцінки програм інвестиційного стимулювання, запроваджених у зазначених країнах, та з урахуванням особливостей економічного та територіально-адміністративного устрою України, пропонується законопроект «Про засади державної підтримки нових інвестицій в Україну», який має такий зміст:

РОЗДІЛ I. «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНИ»

Стаття 1. Мета

Стаття 2. Міжнародне законодавство

Стаття 3. Винятки

Стаття 4. Терміни

РОЗДІЛ II. «ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ НОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ»

- Стаття 5. Порядок затвердження Державної інвестиційної програми
Стаття 6. Терміни дії Державної інвестиційної програми
Стаття 7. Внесення змін до Державної інвестиційної програми
Стаття 8. Зміст Державної інвестиційної програми
Стаття 9. Кількісні критерії нових інвестицій
Стаття 10. Якісні критерії нових інвестицій
Стаття 11. Цінові критерії нових інвестицій
Стаття 12. Перелік пріоритетних галузей для нового інвестування

РОЗДІЛ III. ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ УГОДИ

- Стаття 13. Правовий статус Агентства
Стаття 14. Компетенція Агентства
Стаття 15. Укладення та розірвання інвестиційних угод
Стаття 16. Внесення змін до інвестиційної угоди за ініціативою нового інвестора (підприємства)
Стаття 17. Внесення змін до інвестиційної угоди за ініціативою Агентства
Стаття 18. Строки дії інвестиційної угоди
Стаття 19. Юридичні суперечки

РОЗДІЛ IV. ПРОГРАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СТИМУЛЮВАННЯ

- Стаття 20. Види державних програм стимулювання нових інвестицій
Стаття 21. Програма податкового стимулювання нових інвестицій
Стаття 22. Податкове стимулювання нових інвестицій за рахунок податку на прибуток підприємств
Стаття 23. Податкове стимулювання нових інвестицій за рахунок непрямих податків
Стаття 24. Податкове стимулювання нових інвестицій за рахунок майнових податків та міжбюджетні відносини
Стаття 25. Програма субсидіарного стимулювання нових інвестицій
Стаття 26. Програма гарантійного стимулювання нових інвестицій
Стаття 27. Програма адміністративного стимулювання нових інвестицій та «інвестиційного піклування (*investment nannies*)».

РОЗДІЛ V. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

II. Мета законопроекту та шляхи її досягнення

Метою цього законопроекту є:

- а) збільшення:
- вкладень нових прямих інвестицій в Україну;
 - прибутковості фізичних та юридичних осіб – резидентів України;
 - чисельності нових робочих місць, отже трудової зайнятості;
 - доходів державного та місцевих бюджетів;
 - підвищення конкурентоздатності України шляхом інвестиційного стимулювання розвитку окремих галузей економіки;
 - якості життя громадян України відповідно до Індексу якості життя (Life Quality Index, LQI);

- б) зменшення:
- витоку прямих інвестицій за межі України;
 - чисельності трудових мігрантів;
 - витрат на утримання безробітних у зв'язку із створенням нових робочих місць для них;
 - динаміки внутрішньої міграції, у тому числі внаслідок економічного розвитку сіл, селищ та гірських поселень;
 - числа штучних монополій;

в) приведення норм законодавства України до законодавства ЄС за принципом *Acquis Communautaire* згідно з Угодою про Асоціацію з ЄС.

III. Правові аспекти

Цей Законопроект, як базовий, не передбачає будь-яких змін до діючих законів України, отже не потребує порівняльної таблиці.

Однак, законопроект доручає Кабміну подати у визначений строк на розгляд Верховної Ради України законопроекти про «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560), «Про захист іноземних інвестицій на Україні» (№1540а); «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» (№1457); «Про платіжні системи та переказ коштів» (№ 2346) (щодо вільної репатріації доходів на нову інвестицію та її репатріації у разі закінчення); «Про валюту і валютні операції» (№ 2473) (щодо вільної репатріації доходів на вкладену інвестицію); «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту» (№ 1792); а також відповідних статей Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Податкового кодексу України та Бюджетного кодексу України.

IV. Фінансово – економічне обґрунтування

Цей Законопроект, як базовий, не передбачає будь-яких змін до доходів чи витрат державного або місцевих бюджетів.

Натомість, досвід інвестиційного стимулювання нових інвестицій, наприклад в Польщі, засвідчив про різке збільшення доходів місцевих та центрального бюджету країни, які у випадку України підрахувати неможливо.

Нарешті, будь-які можливі видатки, пов'язані з податковим, субсидійним чи гарантійним стимулюванням нових інвестицій, мають бути відображені спочатку в Державній інвестиційній програмі, а потім в Бюджетній декларації, отже Верховна Рада України апріорі ознайомиться з ними до прийняття рішення про кінцеве голосування за проект закону про Держбюджет.

V. Регіональні аспекти

Законопроект має прямий вплив на фінансовий стан регіонів України, оскільки в разі його прийняття доходи місцевих бюджетів зростуть, а видатки –

зменшуватися. Однак, все залежить від змісту законопроектів, які Кабмін має подати на розгляд Верховної Ради згідно з Перехідними Положеннями.

VI. Запобігання дискримінації

Законопроект не містить жодних проявів дискримінації, крім тієї, що вже наразі встановлена іншими законами України щодо країни агресора (окупанта).

VII. Запобігання корупції

Законопроект спрямовано на зменшення підстав для потенційної корупції.

VIII. Громадське обговорення

Законопроект підлягає громадському обговоренню як будь-який з інших законопроектів, який впливає на рівень якості життя громадян, поліпшення рівня їх фінансового та екологічного благополуччя.

IX. Вплив законопроекту на ринок праці

Законопроект має безпосередній вплив на ринок праці. В результаті його прийняття зменшиться зовнішня трудова міграція; зменшиться внутрішня трудова міграція; збільшиться трудова зайнятість, у тому числі на селі.

X. Прогноз результатів

Синергетично цей законопроект призведе до збільшення числа нових інвестицій, поліпшення якості життя українських громадян та зменшення підстав для їхнього розшарування за доходами, зменшення підстав для корупції з боку чиновників, зростання фінансової самодостатності територіальних громад, зменшення рівня трудової еміграції та внутрішньої міграції.

Однак, головним мотивом його прийняття є поліпшення якості життя українських громадян, яка вимірюється за показниками «Індексу якості життя» (*Life Quality Index, LQI*), що є композитним соціальним індикатором людського благополуччя та відображає рівень очікуваного строку життя людини (від її народження) в доброму здоров'ї при достатньому доступі до матеріальних та інтелектуальних благ, або хоча б за Індексом людського розвитку ООН (*UN Human Development Index, HDI*) (<http://hdr.undp.org>);

Народний депутат України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Соболєв Сергій Владиславович
Сертифікат: 20B4E4ED0D30998C04000000BFC72900ED316D00
Дійсний до: 21.12.2020 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 165д9/1-2020/109675 від 16.07.2020

145713